

zonder dat. Ik heb nog nooit eenige regelmaat kunnen vinden in wat het strand den zoeker oplevert. De ééne dag honderden zeesterren, dan weer eens in maanden slechts een enkele. Dan veel *Macra*, een andere keer *Scalaria* bij tientallen. Even grillig en onbetrouwbaar als zijn oppervlakte, is ook al wat de zee aan onze kust doet stranden. Of heeft iemand andere ervaringen?

Haarlem, Eindhovenstraat 63.

DR. W. G. N. VAN DER SLEEN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING.

No. 21.

Eigenaardige natuuropvatting:

»Hier vloog een witte spreuw rond; het is mij niet gelukt het diertje te *schieten*!!

Courantenbericht Nov. '13.

»Een hoteleigenaar bij Usedom *shoot* een zéér zeldzame walvischsoort die aan de Duitse kust nog niet voorkwam, en dus is dit een onverhoopte *verrijking* (!) van onze *Fauna*. Tijdschriftenbericht 1913.

Wát noemen die menschen »verrijkinge» en wát »onze Fauna»? *Ik* zou denken dat het een *verarming* voor de Fauna is, maar verrijking van een verzamel-mensch. (B. v/d. V.)

Deze averechtsche natuuropvatting van de menschen maakt zeker ook dat de vogels die uit voedselhoud des winters in scharen onze streken opzoeken om hun honger te bestrijden en de menschen uit onbekendheid nog vertrouwen bij honderden *zonder eenige noodzaak* vermoord worden. Hoe zeer ergert zich ieder moreel mensch over het telkens weer doodschieten van notenkrakers en pestvogels, terwijl ieder mensch die vogels genoeg in levenden lijve kan bekijken en door de makheid van die vogels, die onze wreede soort van gastvrijheid nog niet kennen, zeer mooi in staat gesteld worden ze van alle interessante levenskanten te bestudeeren, en terwijl er ook geen museumnavraag meer is naar deze telkens weer verschijnende dieren. Want anders..... O! het begrip »onderwijs» is zóó rekbaar voor schietgrage individuen. Daarvan zullen we in de toekomst helaas nog staaltjes beleven zoodra ons land de vogelhuidhandel »voor 't onderwijs» nog tolereert. Dan heet voortaan elke jacht-opzichter, elke dierenopzetter, elke handelaar »voor 't onderwijs» van 't volk werkzaam te zijn! en gaan de huidhandelaars hun modezaken in tijdelijke »onderwijs» — showrooms veranderen, op dezelfde manier als inferieure bioscopen en panoptica zich een »wetenschappelijk» tintje geven, en vele schieters of jagers met een vroom gezicht met een geschoten dier naar een H. B. S. of Gymnasium toelopen: »of 't ook voor de onderwijscollectie kan dienen.« Jawel! we kennen dat! »)

Met een desillusiegevoel denk ik aan 't *minieme* troepje notenkrakers en pestvogels dat weer in 't voorjaar kan teruggaan naar 't vaderland, en aan de *grootte* scharen, vóórdát de mensch daarop zijn niets ontziende vernielzucht had toegepast. Ik vraag mij ook telkens af om welke reden het in een geciviliseerd land is gepermitteerd, dat ieder die wil een *geweer* kan koopen, een *wapen* zich aan mag schaffen? Zeer terecht wordt het verkoopen van vergiften zooveel mogelijk gecontroleerd, maar jan en alleman mag een moordwapen koopen, dat véél gevaarlijker is nog dan vergift. Wordt dat alleen getolereerd om geweerfabrieken te steunen!!!! *Mij* dacht dat er in onze staten, in onzen tijd, buiten oorlogstijd, totaál geen reden was, dat iemand zich een moordwapen aanschafte, en, dat dit als een *strafbare* daad moest beschouwd worden. Wat zouden er ook veel minder misdaden op menschen dan zijn, en de heele dieren-moordlust werd totaal beteugeld. Zelfs een militair mag in vredestijd geen gebruik maken van zijn moordwerktuigen... maar ieder die een geweer koopen wil, om te dooden een of ander levend wezen, mag dat wél. Vreemde gebruiken, rustende op vreemde levenskijk! Als ik een beetje vergift moet hebben (b.v. Opiumtinctuur) om een darmkwaal van een kamervogel te genezen, dan kan ik maar een heel klein beetje krijgen, en moet ik

¹⁾ Zoo zag ik een bontwinkel (om de menschen zand in de oogen te strooien) een »wetenschappelijke» verspreidingskaart van de pelsdieren met de Latijnsche namen, en zones van Wallace er bij, uitstallen!! Zoo noemen zich de Ivoerschacheraars, »Ontdekkingsreizigers«! etc.

zeggen, waarvoor ik het noodig heb; maar indien ik in een gewerenhandel een geweer wil koopen, dan hoef ik niets te zeggen en kan voor een kleine som een jachtakte krijgen en alles dood maken, wat ik wil, maar zelfs zonder jachtakte kan ik dat doen, en zonder gevangenisstraf mag ik dooden naar hartelust.

Zoo vermeldt het tijdschrift »Mitteilungen über die Vogelwelt« Dec. '13, en meer andere vakbladen, met ergernis het overal meer in vollen gang zijnde doodschieten van de ons bezoekende mooie wintervogels, notenkrakers en pestvogels. »Weinig iefderijke opname« zet een blad er zeer terecht boven, en vermeldt een plaats in Duitschland waar dit jaar de pestvogels bij honderden bij de poeliers hingen!!! De »Gefiederte Welt« van 30 Oct. '13 citeert ook een antwoord van een museumheer, die met zelfgenoegzaamheid over de notenkrakers antwoordt. Ja, voor 2 dagen is er hier al een op de *jacht geschoten*!! »Also wieder einmal, roept het blad uit. »Nauwelijks laat zich ergens een zeldzame of interessante vogel zien... of terstond wordt hij neergeknald. (En wat een *kunststuk* met zoo'n *makke* noordsche zwerver!) »Voor 't museum heeft hij geen waarde, daar er meer dan genoeg exemplaren daar aanwezig zijn. En indien de geweerdrager den vogel nog niet kende, kan hij in 't Museum zéér vele exemplaren naar welbehagen bekijken, en de levende voorwerpen *levend* blijven bestudeeren »Observeeren, en des Zondags eens een half uur in 't Museum rondkijken«, zegt het blad ten slotte, »dat vermeerdert onze kennis en de belangstelling véél meer dan nutteloos doodschieten«. Zoo zegt »Blätter für Natuurschutz« van 14 Febr. »De notenkrakers die tegen het klimaat van 't Noorden bij ons bescherming zochten, schijnen in plaats van gastvrij onthaal en hulp van onzen kant zooveel als in onze macht is, ook ditmaal weer slechts vervolging en dood gevonden te hebben. Tenminste hoorde ik van opzitters, dat zij er dit jaar nog veel meer ontvingen dan vroeger.« Toch eten deze vogels niets dat iemand ook maar eenigszins hindert. Onze centrale commissie voor Vogelbescherming doet nu een rondvraag over het voorkomen van kwartels; vroeger zeer algemeene vogels, tegenwoordig door den mensch bijna geheel uitgeroeid. Is 't wonder, dat dit zoo is, als we zelfs nu nog in het tijdschrift van Dr. Floericke lezen, dat zelfs een Duitsche soldaat een schrijven richtte aan de Duitsche Vereeniging, omdat hij zoo verstoord was over het zien uitmoorden van deze vogels. Toch behoeft het maar één regeltje te kosten aan de Regeeringen om er een einde aan te maken! In één winterhalfjaar« vermeldt hetzelfde tijdschrift, »werden uit Bazel 50.000 Kilo kwartelijken naar Duitschland vervoerd!!!« »Op de stations in Bazel en Straatsburg kan men in de laatste maanden van elk jaar geheele wagonladingen van kwartelijken zien, die door Duitschland en door Luxemburg naar Engeland gaan«¹⁾.

Zóó is de moraal van de anti-natuurbeschermer, van den »normalen« mensch, van de »geweerfabrieken bouwende menschheid!«

Doch laat ons nu weer het boek van Dr. Hornaday verder vervolgen: We waren bezig met Hoofdstuk II dat handelt over de vogelsoorten die de Amerikanen geheel uitgeroeid hebben, en wier afbeeldingen het boek er bij geeft, en tevens aan 't eind van 't hoofdstuk een monument, ter heilige nagedachtenis aan de 11 door 's menschen noodeloze moordlust totaal uitgeroeide vogelsoorten (n.l. *Plautus impennis*, groote Alk, *Comptorhynchus labradoricus*, de Labrador-eend, *Carbo perspicillatus*, de Pallas-Aalscholver, *Octopistes migratoria*, de trekduif, *Numenius borealis*, de Eskimo-Wulp, *Ara tricolor*, de Cubaansche driekleurige Arapapegaai, *Ara gossei*, Gosse's Ara-papegaai, *Ara guadeloupensis*, de Ara van Guadeloupe, *Amazona olivacea*, de geelvleugelige groene papagaai, *Anadorhynchus purpureus*, de purperparkiet van Guadeloupe, *Conuropsis carolinensis*, de Carolinaparkiet). Onder het monument staat: »Uitgeroeid door beschaafde menschen 1840—1910.« In den text vind ik nog deze mooie uitspraak: »In den natuurstaat, waar wij levende dieren leven van andere vrijlevende dieren, is toch een ding, als teugellooze, verkwistende slachterij in 't groot, totaal onbekend. Ze dooden alleen dat, wat ze voor hun honger noodig hebben.«

(Dit doet me denken aan die leugenachtige lijsten, die men van tijd tot tijd in de pers vindt, die vermelden hoeveel menschen in Indië door tijgers gedood zijn. Een ooggetuige verhaalt op welke manier men aan die lijsten komt: Jagers zoeken met hêel veel moeite tijgers moedwillig op, drijvers maken die dieren dol van angst en woede en dan vallen ze die menschen, en daarna ook anderen aan, en die aanvallen worden ijverig opgeteld; zelfs wanneer men het dier aan 't afmaken is, wordt nog in de lijsten als aanval opgeteekend de keeren die het dier stervende nog bijt of zich tracht te verdedigen!!)

Hoofdstuk III handelt over: »De volgende kandidaten voor de uitroeiing«. Wat de vogels van N. Amerika betreft, die thans op 't punt staan uitgeroeid te worden, noemt de schrijver drie-en-twintig soorten! en hij geeft er uitvoerige statistieken bij met opgaven van al de com-

¹⁾ Zoo schrijft iemand aan de »Gefiederte Welt« van 2 April 1914, dat jaarlijks in Egypte, Italië, op de Italiaansche en Grieksche eilanden ongeveer 8 tot 10 Millioen kwartels door menschen vermoord en verzonden worden! Toch heet deze vogel zelfs voor menschelijke landbouw »nuttig!«

petente onderzoekers, en met aparte overzichten van de verschillende staten. Mooie afbeeldingen vergemakkelijken het overzicht. Het artikel begint zoo mooi en waar aldus: »In de menschenwereld is *moord* de ernstigste van alle misdaden. En er zijn vele omstandigheden waaronder het doden van vrijlevende dieren zóó brooddronken, zóó weerzinwekkend en zoo totaal onbegrijpelijk is, dat de handeling gelijk staat met »moord«.

En ook is *moord* op een dier, wanneer men het alles ontnemt, waardoor het alleen kan bestaan, als geen enkele *noodzakelijke cultuureisch* dit gebod. Waar is toch 's menschen zoo op den voorgrond geplaatst verstand, of zijn gevoel voor proporties, dat niet ieder mensch de monstreuze immoreele scheefheid van redeneering en handeling inziet, wanneer de mensch aldus de dieren uitroeit! Indien een groot kunstwerk door vandalen vernield wordt, dan is het intelligente deel van de menschheid tot in haar diepste innerlijk verontwaardigd, zelfs indien 's menschen hand of genie de ramp wel weer herstellen kan. Heden ten dage wordt de groote Indische Neushoorn, een van de zeldzaamste wonderwerken der natuur, door de mensch uitgeroeid, en zelfs het Indische en Engelsche volk kijkt daarbij met een onverschilligheid toe die ieder denkend mensch moet doen verbleeken; en even onverschillig kijken die menschen bij het totale uitroeien van de schitterendste faisanten en glanshoenders, die door *iedereen* als natuurwonderen worden aangestaard (hetgeen van den neushoorn helaas niet waar is nog). Natuurlijk zijn er onder de Engelschen een aantal sportmensen en verschillende zoölogen, die het weggaan dier dieren betreuren; maar zij vormen niet één tiende van één procent van menschen die het zich *allen* moesten aantrekken.

In de musea staan we in bewondering en verbazing voor de fossiele skeletten van Megatherium, en de geleerden worstelen om het verleden te ontsluiten in denzelfden tijd waarin de evengroote en wondere Indische neushoorn uitgewischt wordt uit de lijst der nog levende dieren. We staan de fossiele schilden van de reuzenschildpad (*Colosochelys atlas*) te bewonderen terwijl de laatste vertegenwoordigers van de reusachtige landschildpadden in de Galapagos-eilanden en de Seychellen worden uitgeroeid om hun olie en vleesch.

»De uitroeijing die thans door de heele wereld plaats vindt, is een afschuwelijke gebeurtenis; zij is niet alleen nadeelig voor de wereldeconomie, maar ook een schande en schaamte voor het geciviliseerde gedeelte van het menschedom«.

Gelukkig zijn er thans enkelen, waarvan Dr. Floericke het volgende opmerkt: »De verstandige gedachte is bij hen opgekomen dat een in zijn bestaan gevaarloopend levend wezen *om het dier zelf* moet beschermd worden en dat de door een of ander dier benadeelde, *vergoeding* kan krijgen of een offer moet brengen aan »het algemeen«.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

Musschen en Kelen. — In het tijdvak 10—27 April j.l., te Håvre en Duinkerken zijnde met een lading rijst, welke daar gelost moest worden, is het mij opgevallen, dat in genoemde plaatsen, onze bekende musschen zoo goed als niet aanwezig zijn. Te Håvre heb ik ze in 't geheel niet gezien en te Duinkerken drie stuks.

Hier in Amsterdam zijn steeds heele zwermen musschen bij de hand op zulke graanscheppen, en zoo bij deze en gene eens vragend naar de oorzaak hiervan, kon niemand mij goed antwoord geven. Indien er musschen waren, zouden ze zeker wel op zulk een overvloed van voedsel afkomen, en waar ik ook geweest ben, overal heb ik de musschen in groote getale aangetroffen, behalve Håvre en Duinkerken. Wat kan hiervan de oorzaak zijn?

(Ik weet het niet. Worden ze er ook geschoten of in netten gevangen en evenals te Parijs als »pinsons» geconsumeerd? H.)

Ook trof het mij, dat aan het strand te Håvre geen zand aanspoelt, doch kiezelsteenen, ook hier grint genoemd. Het wordt voor wegverharding gebruikt, er waren steenen onder, die op 't oog enkele kilogrammen gewicht hadden. De aangespoelde hoeveelheid grint laat zich eenigszins schatten door een rij badkoetsjes, die het vorige seizoen zoo laag mogelijk waren opgetrokken en thans tot op halve hoogte in het grint stonden; en een massa werklieden waren bezig, ze uit deze positie te bevrijden.

Duinkerken heeft echter prachtig duinzand op het strand. (Er zal daar denkkelijk een grintbank in zee liggen, dwars op de richting van de getijstroom. H.)

Amsterdam.

H. C. v. D. POLS.

Een mooie kaart van Zuid-Limburg en omgeving. — De schaal is 1:50000. Bosch en Heide zijn getint; de grens ook. Een alphabetisch register is op de achterzijde gedrukt.

Doordat het aangrenzend gedeelte van België en Duitschland mee in kaart is gebracht, zal deze *Steeswijk's* Kaart voor fietsers en wandelaars, die een eindje den kant van Visé op willen, of het land van Herve door of naar Akens omgeving, van grooten dienst kunnen zijn. De afstanden zijn in K. M. aangegeven, dus ook automobilisten is deze kaart van nut. De prijs, 50 cent, is ongetwijfeld zeer laag.

H.